

Átszervezésnél és a szolgálati viszony módosításánál követendő eljárás pénzügyőr esetében

Az átszervezés fogalmát a Nemzeti Adó és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban NAV tv.) nem határozza meg, ugyanakkor pénzügyőrök esetében alkalmazni kell a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 2. § 5. pontját, amely szerint átszervezés: a rendvédelmi szervnél végrehajtott minden olyan, az állománytáblázat módosításával járó szervezési intézkedés, amelynek következtében a hivatásos állomány tagja által betöltött szolgálati beosztás megszűnik, vagy lényeges tartalma – így különösen a szolgálati beosztás besorolása vagy az ahhoz rendelt képesítési, képzettségi, végzettségi követelmények –, vagy a szolgálatteljesítési hely megváltozik; nem minősül átszervezésnek, ha a rendvédelmi szerv egészét vagy érintett szervezeti egységét más rendvédelmi szervvel összevonják vagy annak alárendelik, és ennek következtében a hivatásos állomány tagja más rendvédelmi szerv állományába kerül, feltéve, hogy a szolgálati beosztás lényeges tartalma nem változik.

Az átszervezés ezen fogalma megfelel a bírói gyakorlatnak, amely a foglalkoztatott és nem a munkáltató oldaláról vizsgálja az átszervezés megvalósulását, vagyis átszervezés feltétele a beosztás lényeges tartalmának a változása, amelyhez képest nem lényeges a munkáltató szervezeti felépítésében való módosulás.

Az átszervezés fogalmának tisztázása azért jelentős kérdés, mert átszervezés esetében a NAV, mint munkáltató jogosítványai szélesebbek a foglalkoztatottak jogviszonyának módosítására, mint átszervezés hiányában, általános esetben.

A NAV tv. 18/B. § (1) bekezdése alapján az a főszabály, hogy **a hivatásos szolgálati jogviszonyt módosítani csak a munkáltató és az érintett közös megegyezésével lehet.** Ezen főszabály alól viszont sajnos **számos kivétel van**, amelyek megkérdőjelezzik, hogy egyáltalán lehet-e főszabályként tekinteni az elsődleges rendelkezésre.

Ugyanakkor garanciális szabályként rögzíti a törvény, hogy **a hivatásos szolgálati viszonyt abban az esetben módosíthatja a munkáltató az érintett beleegyezése nélkül, ha az az érintettre nézve – különösen egészségi állapotára vagy családi körülményeire tekintettel – aránytalan sérelemmel nem jár** [18/B. § (6) bekezdés].

Az alábbiakban a jogviszony módosításával kapcsolatos leglényegesebb szabályokat ismertetjük.

Nem kell a pénzügyőr beleegyezése:

- **azonos besorolású más munkakörbe helyezéskor, kivéve**, ha a nem hivatásos munkakörbe helyezés a pénzügyőr hivatásos szolgálati jogviszonyának kormányzati szolgálati jogviszonnyá alakulásával járna [18/B. § (2) bekezdés d) pont]. **Feltétel**, hogy az új munkakör feleljen meg az érintett iskolai végzettségének, szakképzettségének vagy szakképesítésének és szakmai tapasztalatának és az alkalmassági feltételeknek is [18/B. § (5) bekezdés]. A képesítési követelményeknek és a szakmai tapasztalatnak való megfelelés a leginkább hangsúlyos követelmény,

mert így elkerülhető, hogy a pénzügyőrt olyan munkakörbe helyezték, amelyben sohasem teljesített szolgálatot.

Felmerülhet a kérdés, hogy mi a teendő abban az esetben, ha a fenti feltételek (iskolai végzettség, szakképzettség, szakképesítés, és tapasztalat, alkalmasság) fennállása vitás. A tapasztalat kivételével az egyéb feltételek objektívnak mondhatók, ezért a tapasztalat megléte lehet bizonytalan, különösen ha olyan munkakörbe történik az áthelyezés, amellyel a pénzügyőr hosszú ideje nem foglalkozott. A pénzügyőr peres eljárásban vitathatja a más munkakörbe helyezés jogszerűségét arra hivatkozva például, hogy nem rendelkezik az új munkakörének ellátására tapasztalattal. Ha a bíróság a keresetnek helyt ad, a szolgálati viszony módosító parancsot hatályon kívül helyezi.

- a NAV más szervéhez történő belső áthelyezéséhez, szervezeti egység váltásához, vagy alacsonyabb besorolású munkakörbe helyezéséhez, kormánytisztviselő tekintetében a munkavégzési hely kizárólag a település területén belüli megváltoztatása mellett, ha az érintett minősítése – az általa betöltött munkakör alapján – „átlag alatti” fokozatú [18/B. § (2) bekezdés e) pont].

Ha az áthelyezés a munkakör módosításával is jár, további feltétel, hogy az új munkakör feleljen meg az érintett iskolai végzettségének, szakképzettségének vagy szakképesítésének és szakmai tapasztalatának, alkalmasságának is [18/B. § (5) bekezdés].

- **átszervezés és létszámcsökkentés esetén a jogviszony módosításához**, a jogviszony jellegének változatlanul hagyása mellett, vagyis a pénzügyőr hivatásos szolgálati viszonya nem változhat kormánytisztviselőire, vagy ügykezelőire, de más változtatásnak nincs törvényes akadálya [18/B. § (2) bekezdés (f) pont].

Ha a szolgálati viszony módosításával a munkakör is megváltozik, további feltétel, hogy az új munkakör feleljen meg az érintett iskolai végzettségének, szakképzettségének vagy szakképesítésének és szakmai tapasztalatának, alkalmasságának is [18/B. § (5) bekezdés].

- **azonos besorolású más munkakörbe áthelyezésnél a NAV más szervéhez**. A kinevezés módosításától számított öt éven belül – a létszámcsökkentés és az átszervezés indokát kivéve – e rendelkezés alkalmazásának nincs helye [18/B. § (3) bekezdés].

A pénzügyőr **a hivatásos szolgálati viszonya módosításáról szóló irat közlésétől számított 5 munkanapon belül írásban benyújtott kérelmére a jogviszonyát a NAV köteles felmentéssel megszüntetni**. Ha tehát a pénzügyőr a szolgálati viszonya módosítását nem kívánja, a megváltozott feltételek, körülmények mellett a szolgálati viszonyát nem kívánja fenntartani, akkor 5 munkanapon belül kérheti a felmentését, amelyet a NAV köteles teljesíteni. A felmentett pénzügyőr felmentési időre és legalább három éves szolgálati viszony esetében végkielégítésre jogosult [18/B. § (7) bekezdés].

A szolgálati viszony egyoldalú módosításával szemben a NAV tv. 17/G. §-a alapján nem szolgálati panasz, hanem **közvetlenül a bíróságra benyújtandó keresetnek van helye**. A keresetet a szolgálati viszony módosításáról szóló parancs kézbesítésétől számított **30 napon belül** kell a bíróságra benyújtani, és fontos, hogy e határidő jogvesztő, amely azt jelenti,

hogy a határidő esetleges elmulasztása esetén a bíróság nem vizsgálja érdemben a kinevezés-módosítás jogszerűségét, hanem a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja vagy megszünteti a pert.

A szolgálati viszony módosítását lehet vitatni arra hivatkozással, hogy az a pénzügyőr méltányos érdekei, különösen egészségi állapotára vagy családi körülményeire tekintettel aránytalan sérelemmel jár. Ha a pénzügyőr a szolgálati viszonya sérelmes módosítása ellenére nem kívánja felszámolni a jogviszonyát, vagyis nem nyújt be kérelmet 5 munkanapon belül felmentésére vonatkozóan, azonban méltányos érdekeit sértőnek tartja a szolgálati viszony módosítását, 30 napon belül keresetet nyújthat be a bíróságra. Ha a bíróság helyt ad a keresetnek, vagyis az eset összes körülménye alapján úgy értékeli, hogy a szolgálati viszony módosítása a pénzügyőrré aránytalan sérelemmel jár, akkor a szolgálati viszonyt módosító parancsot hatályon kívül helyezi. Hangsúlyozandó, hogy nem pusztán az egészségi állapotra vagy családi körülményekre lehet hivatkozni, mert a törvény példálózó jelleggel emeli ki ezeket, de e mellett más méltányolandó körülményre is lehet hivatkozni.